

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název školy: Střední odborná škola stavební Karlovy Vary

Sabinovo náměstí 16, 360 09 Karlovy Vary

Autor: ING. HANA MOTYČKOVÁ

Název materiálu: VY_32_INOVACE_03_ÚSTAVNÍ PRÁVO I_P1-2

Číslo projektu: CZ 1.07/1.5.00/34.1077

Tematická oblast : PRÁVO PRO 1. - 2. ROČNÍK

Datum tvorby: 4. 10. 2013

Datum ověření: 9. 10. 2013

Klíčové slovo: ústava, prameny ústavního práva, moc zákonodárná, parlament, poslanec, senátor

Anotace: Prezentace je určena pro žáky 1. – 2. ročníku oboru vzdělání Podnikání, výklad formou prezentace žákům vysvětluje pojem ústava, části ústavy, prameny ústavního práva, poslanecká sněmovna, senát.

Ústavní právo

- základem veřejného práva, ale i právního řádu
 - » soubor právních norem upravujících nejdůležitější právní vztahy ve státě, zejména:
 - > základní práva a svobody občanů
 - > uspořádání státu
 - > rozdělení a výkon státní moci
-

Ústavní právo

□ **prameny ústavního práva:**

- především Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, nabyla účinnosti 1. 1. 1993
 - Listina základních práv a svobod č.2/1993 Sb.
 - ústavní zákony
 - zákony a podzákonné předpisy týkající se uvedené oblasti (volební zákon, zákon o zřízení ministerstev, jednacích řádů komor parlamentu)
-

Ústavní právo

- od ostatních zákonů se liší:
 - formou – nazývají se ústavní
 - způsobem projednávání a přijímání – při hlasování o nich v parlamentu nutná kvalifikovaná většina (3/5)
 - podle legislativního procesu při přijímání, změnách, doplňování ústavy a ústavních zákonů se rozlišují:
 - ústavy rigidní (tuhé) – pro přijetí ústavního zákona nestačí prostá většina, ale kvalifikovaná (Ustava ČR)
 - ústavy flexibilní (pružné) – zvláštní postup se nevyžaduje
-

Ústavní právo

□ Ústava

- vydává nejvyšší zastupitelský státní orgán (Parlament ČR)
- změny a doplňky pouze ústavními zákony
- ostatní právní předpisy nesmí být v rozporu s ústavou

Ústavní právo

Ústava ČR

- Preambule (úvodní prohlášení) a 113 článků rozdělených do 8 částí (hlav)

I. Základní ustanovení

II. Moc zákonodárná

III. Moc výkonná

IV. Moc soudní

V. Nejvyšší kontrolní úřad

VI. Česká národní banka

VII. Územní samospráva

VIII. Přechodná a závěrečná ustanovení

Ústavní právo

□ Preambule (úvodní prohlášení)

- vyjádřena věrnost občanů Čech, Moravy a Slezska tradicím
 - odhodlání budovat, chránit a rozvíjet ČR:
 - jako vlast rovnoprávných občanů, s povinností vůči druhým, odpovědností vůči celku
 - jako svobodný a demokratický stát založený na úctě k lidským právům, na zásadách občanské společnosti
 - odhodlání střežit a rozvíjet přírodní, kulturní, hmotné a duchovní vlastnictví
 - řídit se principy právního státu
-

Ústavní právo

I. Základní ustanovení

- charakteristika ČR jako svrchovaného, jednotného, demokratického právního státu
- lid vykonává státní moc prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní
- politický systém založen na svobodném vzniku a volné soutěži politických stran
- politická rozhodnutí vycházejí z vůle většiny vyjádřené svobodným hlasováním

Ústavní právo

- každý občan může činit, co není zákonem zakázáno
 - nikdo nesmí být nucen k tomu, co zákon neukládá zásadách občanské společnosti
 - nikdo nemůže být proti své vůli zbaven státního občanství způsobu nabývání a pozbývání občanství stanoví zákon)
 - území republiky tvoří celek, hlavní město Praha, státní symboly (velký a malý státní znak, státní barvy, státní vlajka, státní pečeť, státní hymna, vlajka prezidenta
 - ČR se člení na obce (základní ÚSC), kraje (vyšší ÚSC)
-

Ústavní právo

□ II. Moc zákonodárná

- vykonává parlament – 2 komory
 - **Poslanecká sněmovna** – 200 poslanců, na 4 roky
 - **Senát** – 81 senátorů, 6 let (každé 2 roky se volí 1/3)
 - **volební právo**
 - aktivní = právo volit, každý občan ČR, dosáhl 18 let
 - pasivní = být volen – do Poslanecké sněmovny 21 let, do Senátu 40 let
 - pro každou komoru Parlamentu jiný **system voleb**
-

Ústavní právo

- poslanci – podle zásad poměrného zastoupení
 - občané odevzdávají hlasy pro kandidátní listiny politických stran, ne pro kandidáty
 - poměrem hlasů se určuje počet zvolených kandidátů
 - senátoři – podle zásad většinového volebního systému, voliči volí jednotlivé kandidáty
-

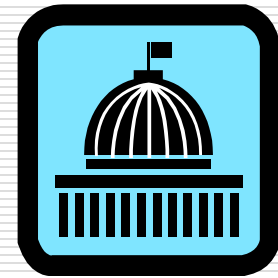
Ústavní právo

- poslanci a senátoři – skládají slib, ústava zaručuje **imunitu**, nelze je trestně stíhat bez souhlasu příslušné komory parlamentu
 - poslanci mají právo interpelace vůči vládě (klást otázky)
 - **poslání parlamentu** – legislativní činnost, tj. projednávání a přijímání zákonů (legislativní iniciativa)
-

Ústavní právo

- **návrh zákona:**

- poslanec
- skupina poslanců
- Senát
- vláda
- zastupitelstvo vyššího samosprávného celku

Ústavní právo

- návrhy se podávají Poslanecké sněmovně
 - vláda má právo vyjádřit se ke všem návrhům
 - úkol Parlamentu – kromě tvorby zákonů také kontrola moci vládní a výkonné
 - schůze parlamentu – veřejné
 - člen vlády
 - právo účastnit se jednání
 - uděleno slovo, když o to požádá
 - povinnost se dostavit na jednání na žádost poslanecké sněmovny
-

Ústavní právo

- **Usnášeníschopnost komor parlamentu**
 - přítomnost alespoň 1/3 členů
 - k přijetí usnesení souhlas nadpoloviční většiny přítomných
 - k přijetí ústavního zákona a ke schválení mezinárodní smlouvy (ratifikace) – souhlas 3/5 většiny všech poslanců a 3/5 většiny přítomných senátorů
-

Ústavní právo

- Poslanecká sněmovna – schválený návrh zákona do Senátu
 - Senát – schválí, zamítne nebo vrátí s pozměňovacími návrhy nebo vyjádří vůli nezabývat se zákonem
 - Senát - vyjádřit do 30 dnů, jinak se považuje za přijatý
 - o návrhu zamítnutého zákona – hlasuje Poslanecká sněmovna znovu
 - návrh přijat, schválení nadpoloviční většinou poslanců
-

Ústavní právo

- prezident republiky – právo vrátit přijatý zákon, s výjimkou ústavního
 - o vráceném zákonu hlasuje poslanecká sněmovna znovu
 - přijat, když jej schválí nadpoloviční většina všech poslanců
 - přijaté zákony podepisují: předseda poslanecké sněmovny, prezident republiky a předseda vlády
 - k platnosti zákona nutné jeho vyhlášení = uveřejnění ve Sbírce zákonů ČR
-

Opakování

Jaké jsou prameny ústavního práva?

Kdo vydává ústavu?

Do kolika částí je rozdělena Ústava ČR?

Jak se dělí parlament ČR?

Co je imunita poslanců a senátorů?

Zdroje:

- Ryska, R. *Právo pro střední školy*. Praha: Fortuna, 2010. ISBN 978-80-7173-010-9
 - Šíma, A.; Suk, M. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: C. H. Beck, 2013. ISBN 978-80-7400-490-2
 - Kučera, R. *Základy práva*. Brno: MU v Brně, 2002. ISBN 80-210-2940-4
 - Kliparty jsou volně přístupné v programu Word.
-